

II. JURISPRUDÈNCIA

II.1. Tribunal Constitucional

Eva Pons*

Agustí Pou**

En el marc d'aquesta secció de jurisprudència, dedicada a la selecció i el comentari de les resolucions rellevants en la matèria lingüística, a partir del número present cal consignar una novetat: deixarem de reproduir el text de les resolucions comentades, totalment o parcialment, com fèiem fins ara. Aquesta opció és motivada i alhora facilitada pels avenços en les tecnologies de la informació: d'una banda, les bases de dades oficials (la del Tribunal Constitucional i la del Cendoj per als tribunals ordinaris), d'accés lliure i obert, recullen avui de manera pràcticament exhaustiva les resolucions seleccionades; i, d'una altra, l'existència de la versió electrònica de la *Revista de Llengua i Dret* ens permetrà activar-hi l'enllaç electrònic a les referides bases en el comentari de cada sentència, de manera que es faciliti encara més la consulta del text complet a les persones interessades. De retruc, alleugerirem així les dimensions d'aquesta secció, que, atesa la dinàmica de creixement del nombre de sentències dels darrers anys, s'havia anat expandint progressivament dins la *Revista*, sense que això sempre es justificués per la novetat de les aportacions jurisprudencials. Només de manera excepcional, en aquells casos concrets en què ho considerem justificat per precisar la posició dels tribunals respecte d'un tema nou o rellevant, podem reproduir alguna part de la fonamentació jurídica de la resolució ressenyada.

En el període que abraça de juliol a desembre de l'any 2009 el Tribunal Constitucional ha dictat dues sentències que es pronuncien sobre l'abast del dret a intèrpret en el procés judicial. No cal destacar-hi cap novetat doctrinal sobre el tema, que apareix més sovint en la crònica relativa al Tribunal Suprem.

* Eva Pons, professora titular de dret constitucional de la Universitat de Barcelona.

** Agustí Pou, professor associat de filologia catalana de la Universitat de Barcelona.

[Sentència del Tribunal Constitucional 171/2009, de 9 de juliol. Recurs d'empara. Sala Primera. Ponent: Jorge Rodríguez Zapata Pérez.](#)

El recurrent en empara en aquest procés al·lega que s'ha vulnerat el dret de defensa i de la tutela judicial efectiva sense indefensió (art. 24.1 i 2 CE) per la negativa dels òrgans judicials a nomenar un intèrpret per traduir una carta que el processat envià al seu advocat des de la presó. La qüestió de fons debatuda és la relativa a l'abast del dret a intèrpret en l'àmbit judicial: segons l'Audiència Provincial, el dret no cobriria aquesta situació, que s'emmarca en la relació advocat-persona defensada, i els honoraris s'han d'imputar al processat o a la Comissió de Justícia Gratuïta del Col·legi d'Advocats; diversament, el recurrent i el Ministeri Fiscal sostenen l'extensió del dret a intèrpret a les fases prèvies a la formulació de l'escrit processal de defensa, especialment en tractar-se d'advocat d'ofici (STC 71/1988, de 10 d'abril).

El Tribunal Constitucional defuig l'anterior plantejament en considerar que la negativa a la designació de l'intèrpret per traduir la carta no va causar una lesió real i definitiva del dret de defensa del recurrent, com es desprèn del conjunt del procés: no es constaten dificultats d'intercomunicació personal entre l'advocat i el processat (supòsit de la STC 71/1988); en el judici oral va intervenir un intèrpret de romanès; i l'esmentada carta és qualificada de diligència probatòria, la desestimació de la qual per l'òrgan jurisdiccional no originà una lesió directa i efectiva del dret fonamental. Tanmateix, la decisió final del Tribunal no es fonamenta en arguments substantius, sinó que és d'inadmissió del recurs d'empara, atès que la presumpta lesió del dret s'hagués pogut invocar en el curs del procés previ (art. 50.1.a i 44.1 LOTC, reformats per la LO 6/2007, de 24 de maig, que reforça la subsidiarietat d'aquest recurs).

[Sentència del Tribunal Constitucional 219/2009, de 21 de desembre. Recurs d'empara. Sala Primera. Ponent: Maria Emilia Casas Baamonde.](#)

[Sentència del Tribunal Constitucional 220/2009, de 21 de desembre. Recurs d'empara. Sala Primera. Ponent: Maria Emilia Casas Baamonde.](#)

Les dues sentències, de la mateixa data i de contingut idèntic, porten causa d'un procés penal per delictes de tràfic de drogues, en el qual s'havien utilitzat les gravacions de converses telefòniques com a prova incriminatòria dels recurrents. Aquests darrers al·leguen la vulneració de l'article 18.3 CE (dret al secret de les comunicacions) pel fet que les converses mantingudes en llengües estrangeres es presentessin al jutge traduïdes al castellà, sense intervenció d'intèrpret. El Tribunal Constitucional nega rellevància constitucional a aquest fet, tot reproduint les consideracions de la Sentència de cassació (STS de 13 de maig de 2007), segons la qual: «*en las plantillas*

de la policía judicial hay agentes capaces de realizar directamente la transcripción a otro idioma sin necesidad de intérprete, sin que ninguno de los acusados haya denunciado que el contenido de las transcripciones en castellano no se correspondiera con el contenido de las grabaciones originales, a pesar de que tanto las cintas originales con las grabaciones como las transcripciones estuvieron a disposición de las partes» (FJ 5). Tot i el criteri no formalista que preval en aquest cas, la doctrina de la Sala Penal del Tribunal Suprem, recollida en un protocol relatiu a les condicions perquè el resultat de les escoltes telefòniques pugui ser considerat com a prova de càrrec, recull la necessitat d'intervenció d'intèrpret per verificar les transcripcions (vegeu, recentment, la STS de 17 de juny de 2009, ponent Carlos Granados, comentada a RLD núm. 53, pàg. 440-441). Igualment, des de la perspectiva del dret a la presumpció d'innocència (art. 24.2 CE), el Tribunal conclou que la condemna dels recurrents es va sustentar en proves de càrrec dotades de validesa.